

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Oznanila se plačujejo od dvostopne petit-vrste za enkrat 16, za dvakrat 24 in za trikrat 30 vinarjev.

Gospodarske stvari.

Obvezne gospodarske zadrug.

Prihodnje dni bo obravnaval državni zbor — če bo še sploh kaj deloval — postavbo ali zakon, ki ima za nas kmetovalce lahko neizmerno važnost, namreč zakon o obveznih gospodarskih zadrugah. Ker bo ta zakon posegal globoko v življenje kmetijstva, zato mu posvetimo nekoliko vrstic.

Ta zakon predlaga avstrijska vlada sedaj vže šestikrat. Prvikrat ga je predlagal 10. vinot. 1893 državnemu zboru tedanji poljedelski minister, grof Falkenhayn v zvezi z neko drugo važno predlogo v tako zvanih „rentnih domovih“. Ker se je proti tej zadni predlogi vnela huda vihra, vzela je vlada l. 1895 celo predlogo nazaj in je predložila l. 1896 nov zakon, iz katerega je zginil predlog o rentnih domovih.

Toda tudi ta predlog ni našel milosti v očeh parlamenta ali zbornice: očitali so mu deloma, da je preveč centralističen (da ima vlada

in zbornica preveč besede zraven), deloma pa nasprotno, da prepušča zakon tem zadrugam preveč prostosti v njihovem denarnem in trgovinskem poslovanju.

Od tega časa je predložila vlada državnim zbornici še dvakrat ta zakon, toda obakrat niti do razgovora o njem ni prišlo, največ zavoljo tega, ker je bilo zborovanje vselej pred časom zaključeno in razpuščeno.

L. 1898 so ustanovili avstrijski kmetijski svet in vlada se je obrnila do njega s prošnjo, naj pove svojo misel o kmetijskih zadrugah, predno ta zakon znova predloži zbornici. Poročevalec ali referent je bil profesor dr. Braf in ta se je izrekel „da bi bilo za avstrijsko kmetijstvo le koristno, ako bi postal ta predlog postava.“

Vsled te naklonjene sodbe spodbujena, je podala vlada v petič državnem zboru ta predlog l. 1899 in ko se tudi o tem — kaj se je godilo zadnja leta v dunajski zbornici, tega se vsi spominjamo z najglobočjim studom in obžalovanjem — ni niti obravnavalo: je predložila

PODLISTEK.

† Jožef Benkovič.

Ko sem vprvič se sešel z rajnim gospodom in zrl njegov sicer medli a plemeniti obraz in gledal njegovo bistro duhovito oko, se mi niti sanjati ni hotelo, da mu kedaj kot njegov naslednik v dvojnem delokrogu napišem na tem mestu par skromnih vrstic in mu s tem postavim majhen spomenik.

Le 32 let življenja mu je odmenil Gospod Bog; porojen 25. februarja 1869. v Kamniku umrl je 5. novembra v Velesovem na Gorenjskem. A bila so to leta vendarle delovanja, radi katerega je pač vsakemu najljubšega izgled, zlasti mladini. Priden učenec je bil doma v Kamniku, izredno priden na gimnaziji v Ljubljani in v bogoslovju, vesten in natančen kot duhovnik in v kjerkoli je služboval. Ravno zato ker si ni dal miru kjerkoli je služboval. Ravno zato ker si ni dal miru in privoščil potrebnega počitka, si je izpodkopal že itak rahlo zdravje, in se povžil kakor sveča koji zmanjka stenja.

Vesten duhovnik je bil, duhovnik goreč in pošten. Ta glas je šel povsod pred njim, a za njim so ostali neizbrisni spomini in sledovi. Ravno v našem mestu je vikar Benkovič, dasi je le 3 leta tu deloval,

splošno v najboljšem spominu. In ko je zazvonil mrtvaški zvon in naznanjal, da je bivši vikar Benkovič šel v večnost, je marsikatera solza porosila oko, solza hvaležnega, užaljenega srca. Vsakemu se je prikupil s svojim krotkim mirnim obnašanjem in z ljubeznivo besedo, ki jo je za vsacega imel. Povsodi, zlasti pa v šoli in izpovednici, poznati je duha in delavnosti rajnega gospoda. Imel je srce za mladino, srce polno očetovske ljubezni, a mladina mu je to vračala z brezmejno udanostjo in ljubeznijo. Kazalo se je to pri odhodu njegovem iz Novega mesta. Kar ločiti se niso mogli otroci od ljubljene katehete. Postrežljiv v spovednici je bil zlasti dijakom zelo priljubljen. Dobro so tudi v spominu izvrstni cerkveni govori njegovi, polni duha in prepričevalne moči.

Poleg obilih duhovskih poslov pa je imel — oziroma si je vzel — čas za pisateljsko delovanje. Zlasti domača zgodovina in slovstvena zgodovina je je bilo njegovo polje, tu je bil doma, kakor ne z lepa kdó drugi. Različna njegova temeljita dela navajala bo slovstvena zgodovina. Izborna moč pa je bil rajni v politiki. L. 1894. se je z večino po njegovem prizadevanju ustanovilo kat. politično društvo in se s tem ustvarila podlaga za razvoj in obstoj kat. narodne stranke na Dolenjskem. Ne pretiram, če rečem,

vlada ta zakon vže v šestič zbornici. No sedaj je imel predlog več sreče: dali so ga v razmotrivanje in premišljevanje posebni narodno gospodarski komisiji, ki je po ustih svojega poročevalca (katoliško-narodnega poslanca g. vodje Povšeta) predlagala, da naj se — po izvršitvi nekaterih popravkov — predlog sprejme v drž. zbornici. In tako pride ta predlog pred sod naših poslancev in bo eden izmej prvih, o katerih se bo obravnavalo.

Da bo predlog vsprejet, o tem ni dvomiti. Tudi moramo priznati, da je bil ta zakon vsakokrat predložen v večji popolnosti in da se vedno bolj in bolj bliža avtonomnemu stališču t. j.: vedno več oblasti in besede prepušča kmetijstvu samemu, kar je tudi edino pravilno.

Ta postava bo samo tako imenovana okvirna postava, t. j.: državni zbor nam poda le nekako okostje, samo glavna načela, glavne misli zakona; izpeljava na drobno, v posameznostih pa bo prepuščena deželnim zborom in še le kadar kak deželni zbor uzakoni to drž. postavo, še le tedaj bo ona res stopila v življenje in od načina, v kakšni obliki bodo sprejeli dež. zbori ta predlog, bo odvisno, je-li bo on kmetijstvu sploh kaj koristil ali čisto nič (pri tem nas obhajajo žalostne slutnje za našo ubogo kranjsko deželo, kjer sultani v deželnem zboru še vedno tisti liberalizem, ki ne mara za blagor kmeta).

Predlog državnega zbora obsega 23 točk (§); tu navajamo samo njihovo jedro:

§ 1. določa, da naj se redoma v vsakem okraju ustanovi gospodarsko društvo. Zakon pa prepušča deželni postavi prostost, ali naj se ustanove te družbe v celi deželi ali samo v

nekaterih delih, oziroma ali bi ne kazalo ustanavljati rajši zadruga manjšega obsega — recimo za posamezne fare. — V vsaki deželi pa se mora ustanoviti deželno kmetijsko društvo. (Tako vže imamo v „Gospodarski Zvezi“ in „Kmetijski družbi“ v Ljubljani; treba bi bilo poslednji le nekoliko „kmetijskega“ duha in ne bilo bi treba biti ločeno to, kar bi imelo biti po naravi združeno).

§. 2. pojasnjuje namen zadružništva. Namen je pred vsem npravni, ki ima gojiti družabni duh z mejsebojnim podukom, s pospeševanjem stanovske zavednosti, z obrambo koristi ali interesov sozadružnikov in s podpiranjem koristij poljedelstva v obč. Posebej pa imajo te zadruga gmotni namen, in sicer: nakupovati blago, ki je potrebujejo člani pri gospodarstvu, prodajati kmetijske pridelke članov, posebno tudi preskrbovati vojaške dobave; dalje imajo namen te zadruga: ustanavljati in podpirati proizvodna ali produktivna društva in gospodarska žitna skladišča, društva za rejo in pitanje živine i. t. d. Daljni namen je: ustanavljati in podpirati druge zборе, kojih namen bi bila skrb za kmetijstvo in gozdarstvo; ustanavljati in podpirati posojilnice, posebno Raifajzenove za osebni kredit in poroštvo; posredovati mej zadružnimi člani in hipotečnimi bankami pri dajanju posojil na dolgoletno amortizacijo; posredovati konverzijo ali spremenitev vknjiženih dolgov; sodelovati pri organizaciji (uredbi) in upravi sadežnih borz; sodelovati pri zavarovanji za življenje, v bolezni, za slučaj nesreče in pri starostnem zavarovanji za osebe v službi kmetijstva, dalje pri zavarovanji proti

da je Benkovičeva zasluga, da je pri nas vsaj nekaj političnega življenja po katoliških načelih. Kot marljiv tajnik imenovanega društva pa je storil mnogo za katoliško stvar pri volitvah tudi izvan našega mesta. Še več pa je storil s svojim ostrim peresom. Temeljiti duhoviti njegovi članki v „Slovenca“ so kazali odkod izhaja razpor med nami Slovenci, namreč iz nasprotnega tabora. Brezobzirno je kazal vso puhlost liberalizma in smešnost njegovih pristašev, vendar pa osebno ni nikogar žalil, osebnostij se ni dotikal. Nasprotniki so se ga res bali, a tudi spoštovali. Ranjki Benkovič je imel tudi kot politik tanko vest.

Tako in enako je bilo njegovo delovanje tudi drugod, koder je služil. V vednem boju pa mu je srce želelo miru, samostanske samote. Šel je v Zatičino ves vesel, da je sprejet po mnogih zaprekah, a kmalu je moral zapustiti samostan: strogega ostrega reda ni mu dalo izpolnjevati oslabeledo zdravje. Šel je iskat zdravja na Gorenjsko. Našel ni zdravja telesnega, a našel je mir — nebeški mir. V Velesovem zatislil je trudne oči v nekdanjem samostanu. Slovesen je bil njegov pogreb. Krasen dan je bil. 8 november. Nobene meglice ni bilo na nebu. Skalne planine so nemo zrle na gorenjsko planjavo. Kar zapojó zvonovi velesovske cerkve v znamenje, da je določena zemljanu

sedaj zadnja pot. Preč. g. dekan A. Kobler je vodil spreved v cerkev in pričel duhovno opravilo. Duhovnikov se je iz vse okolice nabralo lepo število. Več jih je prišlo tudi od daleč. Bilo jih je 16. Med slovesno mašo je več duhovnikov maševalo za pokojnika. Po slovesni črni sv. maši z azistenco je stopil na prižnico vlč. g. župnik jeseniški Avg. Šinkovec, pokojnikov bratranec, ter v ginljivem nagovoru povedal mnogo lepih potez iz življenja neumorno delavnega duhovnika in pisatelja. Po govoru je šel spreved pred cerkev, kjer so krsto položili na voz in ob spremstvu več duhovnikov odpeljali v Kamnik. Vso dolgo pot so povsod ljudje čakali ob cesti, a največ seveda v komenski župniji, kjer je pokojnik še pred meseci deloval v dušnem pastirstvu. Šolska mladina pod nadzorstvom g. nadučitelja, Marijini sinovi in Marijine hčere in drugi verniki so pričakovali svojega nekdanjega dušnega vodnika, da bi se od njega poslovili. Največ jih je pa sledilo v sprevedu do Kamnika. V Kamniku se je spreved pričel ob pol dveh popoldne. Vodil ga je preč. g. kanonik dr. Andrej Karlin najprej v cerkev, kjer so zbrani verniki odmolili rožni venec. Ob dveh stopi preč. g. kanonik dr. Karlin na prižnico, da se vpricho mnogoštevilnih duhovnikov in polne cerkve poslovi od blagega rajnika. Kratko se spomni po-

ognju, toči in živinski bolezni; tudi imajo namen podpirati kmetijsko šolstvo, oskrbovati predavanja; oskrbovati zadružno štatistiko ali številarstvo; preskrbovati in posredovati delo in urejati delavsko pogodbo kmetijskega delavstva; posredovati zastopstvo članov pri sodnji; nadzorovati semnje: ustanoviti mirovno sodišče za razne prepire članov s poljedelskimi delavci ali one, ki bi nastali med posameznimi udi.

§. 3. govori o zadružnih članovih. Redoma mora biti vsak kmetovalec član zadruga; kaj pa je to „kmetovalec“, to določiti je zopet naloga deželnega zbora.

§. 9. in naslednji obravnava o organih, ki bodo vodili zadruga in o njihovem delokrogu.

§. 12. tolmači pravne razmere. Zlasti še pravi, da zadruga niso podrejene drž. zakonu o pridobitnih zadrugah iz dné 9. malega travna 1873.

§. 13.—17. določa, da se imajo izdatki, ki so združeni z ustanovitvijo in vzdrževanjem zadrug, pokrивati iz članskih prispevkov, ki se pobirajo v obliki naklad k državnim davkom (zemljiškem davku).

§. 18. govori o zastopu vlade pri zadrugah. V deželni zadružni zvezi bo zastopana c. kr. vlada in deželni odbor, v okrajnih zadrugah ne.

§. 19. določena sprememba deželnih kulturnih svetov (kjer obstoje) v deželne zadruga. Razdelitev po narodnosti ostane.

Daljni §§ govore še o nadzorništvu nad zadrugami in o osvobojenju od raznih plačil.

Kmetijski krogi v Avstriji so z ozirom na ta krasni predlog razdeljeni v dva tabora. Dočim je en del proti obveznim kmetijskim zadrugam

kojnikovega življenja, pōdrobneje našteje njegova dela, ki jih je prevevala navdušenost za sv. kat. cerkev in topla ljubezen do domovja. Ko je z izbranimi besedami sklepal svoj govor, zaiskrile so solze v slehnem očesu. Sprevod je šel dalje na vzvišeno kamniško grobišče, na Žale. Zvonovi so brneli od vseh strani, 16 duhovnikov v roketih, med njimi preč. g. prior zatiški, je pelo pretresljivi miserere, drugih šest duhovnikov je sledilo sprevodu; vsi čč. očetje in bratje frančiskani, usmiljene sestre in nebrojena vrsta vernikov so spremljali duhovnika, ki je v mladih letih zapustil ta svet, a mnogo storil za sv. cerkev in ožjo domovino. Takoj pri vходу na Žalah so njegove telesne ostanke spustili v grob, kjer je bil preje že pokopan njegov oče.

Bog daj našej domovini še več tako vrlih požrtvovalnih sinov, potem ji kmalu posijejo dnevi lepše bodočnosti. Rajni Benkovič videl je to lepšo bodočnost zagotovljeno svojemu narodu le v tesni zvezi s kat. cerkvijo, in to prepričanje je bila zvezda vodnica vsega njegovega obsežnega delovanja. Prejel je že svoje plačilo v nebesih, kakor po pravici upamo. A vendar ga ne pozabimo v svojih molitvah. To bodi naša hvaležnost za dobre ki nam jih je izkazoval!

(n. pr. vzhodni Čehi), je večina ostalega kmetijstva avstrijskega za zadruga.

No, kaj pravijo oni, ki so za obvezne gospodarske zadruga?

Namen (§ 2.) je po našem mnenji tako velikohlepen, da bi bila prava dobrota za kmetijstvo; ako se izvēde v polnem obsegu. — Tudi zanikerni gospodar, ki se mu doslej ni zdelo vredno pristopiti k dozda obstoječim prostovoljnim društvom in gosp. zadrugam, bo prisiljen postati član zadruga in naj bi tudi zanaprej ostal brezbrizen, bo moral vsaj prispevati za dobro stvar. — Kmetijstvo dobi stem krepko, strogo organizacijo, s kakeršno se ne bo mogel postaviti noben drugi stan.

Da s tem nastanejo novi izdatki, kaj za to? Dosedanje kmet. družbe in dež. kulturni sveti zahtevajo tudi stroške, ki se sedaj samo preneso na zadruga; torej iz enega žepa v drugi. In ko bi tudi okrajne zadruga zahtevale naklado na davek: bodimo brez strahu: saj plačamo to kmetje za se, za utrdbo svojega majhnega stanu. Saj moramo mi tako za vse plačevati; čemu ne bi plačali še par vinarjev za svojo organizacijo?

Tudi vladni krogi bodo obvezne zadruga mnogo izdatnejše podpirali, nego dosedanje prostovoljne.

In kaj pravijo maloštevilni nasprotniki (namreč nasprotniki iz vrst kmetovalcev, kaj namreč žvrgoli kak uradnik ali kramar, kaj to kmetu mari?)?

Pravijo, te zadruga imajo biti obvezne in kmet sedanjega časa se mora z vsemi štirimi upirati vsaki obveznosti. (Kdo ne čuti tu liberalne nesmisli o brezpogojni slobodi, ki ima svoje središče v brezpogojni prostosti nekaternikov za odiranje in sleparijo, in drugih udov človečanstva, ki smo kmetovalci, da se damo slobodno odirati, poditi z gruntov in da z največjo, neomejeno slobodo trpimo in stradamo. Oj, te krasne svobode!)

Dalje pravijo, da je kmetijstvo vže organizovano in sicer izvršujejo нравni smoter razna društva in gmotni razne kmetijske družbel Prebujeni kmetovalec da torej vže spozna, je davno spoznal potrebo organizacije (o pri nas gazijo to, kar so drugje tudi liberalci spoznali za nujno, mnogi „prijatelji“ kmeta z nogami); kdor pa dosedaj še ni uvidel važnosti združevanja, tega tudi obveznost o koristih skupnega delovanja ne prepriča.

Dalje pravijo, da bodo te zadruga sestajale samo iz kmetovalcev, dočim bodo drugi prijatelji kmetijstva, ki so doslej oživljali gospod. društva, od njih izločeni. — To je le prazen strah za nemislece.

Sem in tje, kjer gospod. društva lepo cveto, pravijo, da bodo morala ta društva odstopiti svojo delavnost drugi, doslej neznani ustanovi. — Tudi izrastejo v tem kmetijstvu novi stroški, ker bodo nastali novi uradi.

Kaj malega je morda v teh očitanjih res, večina pa je preveč najivna in otročje priprosta, da je ne bi znal vsak zavrniti, ki količkaj pozna dosedanje zadružništvo in premisli le troho uravnava nameravane ustanove.

Mi smo v občie in načeloma za obveznost zadružništva. Vendar pa se za posamezne slučaje ne zdi napačen sklep gosp. društva litomiškega, ki se glasi: 1. Kmetijstvo priznava veliko važnost novih gosp. društev. Vendar pa si želi, da bi bile zadruge obvezne le tam, kjer se $\frac{2}{3}$ občin dotičnega okraja izreče za ustanovitev. 2. Kmetijstvo želi, da bi se predlog o novem zakonu preje predložil kmetijskim krogom v presodek.

Res bi bilo zelo dobro, ako bi tudi pri nas gospodarska društva vzela to vprašanje v skrbno pretresovanje, da se vsaj nazori prebivalstva o tem razjasnijo. Tudi Dol. Novice bodo gotovo z veseljem odprle svoje predale v ta namen.

(Po Hesp. 1.)

Osел v kmetijstvu.

Vsi vemo, da se ubogi mrcini oslu pri nas godi mnogo, mnogo slabše nego konju. Malokdo pa pri tem pomisli, da osel ni bil vedno in tudi še sedaj ni povsod ona trmasta in lena žival, kot kakeršna je znana povsodi pri nas. Ako tako ubogo, izmučeno bitje primerjamo s konjem, seveda izpade primera oslu v škodo.

Kako da zamore ravno lepo ravnanje in pridna oskrb požlahtniti domačo žival in pa kaj se lahko zgodi v nasprotnem slučaju, zato nam je najboljši zgled naš konj. Ako bi tudi pri nas osla tako cenili, kakor konja, in da bi ž njim tako ravnali, kakor ravnajo na pr. po južnih deželah, potem bi tudi pri nas osel kmalu pokazal svojo pravo barvo in nam delal veliko veselje kot precej večja, močnejša, lepša, iskřejša in pogumnejša žival, zlasti pa bi bil za delo veliko sposobnejši in hitrejši, nego dosedaj.

V južnih evropskih deželah, pa tudi v severni Afriki, Egiptu, Arabiji in Perziji delajo z oslom vse drugače, pa ga zato tudi rabijo v najrazličnejše namene kot domačo žival; čim bolj pa se pomikamo proti severu, tem manjši, resnejši in lenejši je ubogi magarec, kar nam dokazuje, da ima osel svojo domovinsko pravico v južnih, toplejših deželah ter da je prišel prvotno še le skozi Egipet na Grško, Laško, Francosko, Angleško in Nemško, odkoder se je še le razširil naprej proti severu. V južnih deželah oslovsko

meso tudi jedo in iz njegove kože delajo lepo šagrenovo usnje in pergament. Mleko oslovsko je zelo lahko prebavljivo in se rabi kot zdravilo. V četrtem do petem letu je osel dorasel, sklene pa s tem ničvrednim življenjem, ki mu obtežuje križ, s kakim tridesetim letom. Oslica nosi kakih 365 dnij. Mlad osliček je zelo brihtna in prijetna živalica, ki ti na paši uganja najsmesnejše burke in skače, da je le veselje, ga opazovati. Ko pa je odrastel, se poleže to veselje. Prvotna gibčnost, veselost in bistrost se porazkadi največ vsled surovega ravnanja — čim bolj se stara.

Osел ima vse načine konjske hoje od počasnega koraka do najostrožjega galopa, samo da so njegovi koraki krajši in počasnejši, zato pa enakomernejši in varnejši. V mnogih krajih ga rabijo vsled tega za prenašanje tovorov, posebno po goratih krajih in slabih potih. Zato se mi zdi da bi si tudi mi Dolenjci smeli vzeti k srcu opombo, koju je prinesel „Domoljub“ (okoli avgusta l. l.) o veliki koristi rabe osla v vinorodnih pokrajinah. V dveh sosednjih dolinah na gorenjem Laškem, pripoveduje poročevalec, je bilo ljudstvo, da si živeče v popolnoma sličnih razmerah vendar popolnoma različno razvito po telesu, pa tudi znatno se je razlikovalo. V eni dolini so bili ljudje velike močne rasti, pa zdravje jim je cvelo raz obraza in imeli so cvenka v žepu. Druga dolina je kazala v vseh rečeh ravno nasprotno podobo; ubožne kože, medli obrazi, zgodnje izumiranje. Odkodi to?

Pred kakimi 20 leti je živel v prvi sedaj srečnejši dolini župnik, kateremu je šla beda njegovih župljanov uprav do sredi srca. Izprevidel je, da je vzrok boleznin in bede pretežko delo po vinogradih, ko so se ljudem šibeli koši v kojih so nosili v gorice gnoj, doli pa brente. Da temu odpomore nakupi župnik kakih 6 oslov, enega obdrži za-se, druge pa razdeli med uboge vinogradnike. In glej! Kmalu je imela vsaka hiša svojo tovorno žival, ljudstvo je postalo v 20 letih krepko in zdravo in blagostanje je veselo v njegovi sredini. V sosednji dolini pa je še po starem. Ali velja kaj podobnega tudi za marsikak kotichek vinorodne Dolenjske, posebno za bregovito in skalovito Suho krajino?*)

— 0 —

Politični pregled.

Pred par leti sprožila se je znova stara želja Slovencev in Južnih Slovanov po vseučilišču v Ljubljani. A kmalu je vse zaspalo, po največ radi tega, ker vlada tega ni voljna. Se-

*) Glej št. 15. „Dol. Nov.“ str. 156.

daj smo pa znova prisiljeni kar naj krepkeje povzdigniti svoj glas in od vlade zahtevati, da ustanovi in pomaga ustanoviti v Ljubljani vseučilišče za Južne Slovence. Italijani so nas k temu prisilili. Tako dolgo so nagajali na visokih šolah v Inomostu in na Dunaju, tako dolgo niso hoteli obiskavati predavanj, dokler ni naučni minister obljubil, da se ustanovi v Trstu za Italijane laško vseučilišče in sicer, ko bi šlo, že v dveh, treh letih. Kolikokrat so že naši poslanci prosili in zahtevali pri visokih gospodih, a našli so le gluha ušesa. A Lah! ti pa vsaj obljube slišijo in skoraj ni dvoma, da se ta obljuba izpolni. Potem se pa mora izpolniti tudi naša zahteva po vseučilišču v Ljubljani. V Avstriji prebiva 730.000 Italijanov, in ti naj dobe svoje vseučilišče v Trstu, a nas 2,150.000 Slovencev in Hrvatov, torej trikrat toliko, nas naj ne doleti to, kar je pravično in ne kaka milost in dobrot.

So mar Italijani vladi zato pri srcu bolj ko mi, ker so Avstriji prizadeli že toliko škode? — Nerazumno. Naših 800 dijakov - visokošolcev (toliko in več jih pohaja na Dunaj) naj še vedno gre učiti se v daljno tujino med sovražne nam ljudi in se boriti z gladom in pomanjkanjem, tistih par sto Italijanov pa naj lepo doma uživa dobrote. Pravičnost je podlaga kraljestev! Mi moramo sedaj vladi in državnemu zboru pokazati dejanske razmere, ker imamo na Dunaju gospode, ki vlado napak poučujejo o nas. Na Dunaju je vseučiliška jugoslovanska mladina krepko povzdignila svoj glas za vseučilišče v Ljubljani; poslala je vrhovnemu vodju vseučilišča spomenico, ki natanko pojasnuje naše razmere, ter ugovarja ustanovitvi laškega vseučilišča v Trstu. Nemški dijaki so uprizorili velik pretep, a Slovani so se samo branili in odbijali napade. Za vseučilišče so se možato postavili tudi vsi južnoslovanski državni poslanci, vsi edini, brez razločka narodnosti in stranke. Veliko občin in društev je že poslalo svojim poslancem zahteve za vseučilišče v Ljubljani. Storite to čim preje tudi županstva in društva po Dolenjskem! Poslanci bodo vse zahteve in izjave predložili zbornici na Dunaju, da tam vidijo, da je vseučilišče v Ljubljani želja celega naroda slovenskega! Skličite naglo sejo in postavite prošnjo nekako tako-le: „Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje! Odbor občine (društva) je v svoji seji dne izrekel (soglasno) prepričanje, da je ustanovitev vseučilišča v Ljubljani za Slovence in tudi druge narode na jugu Avstrije živa potreba, in je za tegadelj sklenil prositi visoko c. kr. vlado, da čim preje izposluje takšno vseučilišče. Ta sklep si usoja predložiti v najblagohotnejše uvaževanje

udano podpisano županstvo (društvo). — Županstvo (društvo) v

(Pečat.)

(Podpisi.)

Storite to hitro! Ljubljana je že poslala takovo prošnjo in mnogo drugih občin. Ganite se, Dolenjci! Vsi slovanski poslanci — razun Poljakov, ki vedno hodijo svoja pota in iščejo svoje koristi — so obljubili, da bodo za nas v državnem zboru. Prihodnji teden pride na vrsto nujni predlog naših poslancev v tej zadevi, do tedaj naj bo kolikor mogoče tacih prošenj v rokah naših poslancev. Gre se stvar, ki je za naš narod in za Jugoslovane neizmerneга pomena.

Domače vesti.

(Slavlje.) Dne 20. t. m. obhaja prebl. g. Josip Gerdešič, predsednik c. kr. okrožnega sodišča, itd. 40 letnico svojega službovanja. Ne le uradniški krogi, marveč celo naše mesto bode proslavljalo ob tej priliki moža, ki se je v dolgih teh letih vedno odlikoval z izbornim delovanjem v uradu, z vsestransko uljudnostjo in ljubeznjivostjo, ki je pa vrh tega za naše mesto si stekel obilo zaslug, za katere mu mesto mora biti hvaležno. Ob 1. uri popoldne bode slavnosten banket v dvorani hotela Schwarz, pred ta večer 19. t. m. ob 8. uri pa mu mesto priredi serenado, katere se korporativno udeleže vsa društva Garda z godbo zaigra 3 komade, pevsko društvo z Glasbeno Matico zapoje dva zborov, pri katerih sodelujejo ggp. pevci iz bližnjih mest, požarna bramba pa oskrbi bakljado.

(Umrla) je 12. t. m. Klotilda Luser v 9. letu svoje starosti, učenka II. razreda I. oddelka. Pobralla jo je kar nagloma škrlatinka. Šola izgubi v njej vzorno, marljivo učenko, a globoko užaljeni stariši pridno, ubogljivo hčerko, ki je obetala kedaj postati jim krepka podpora. — 13. t. m. pa je tudi za škrlatinko umrla Marija Ferlič, v 7. letu, pridna učenka I. razreda. Upamo, da grozna bolezen ne bo zahtevala več žrtev med našo mladino. Bog daj! Starišem pa priporočamo v tem čudnem premenljivem vremenu primerne pazljivosti.

(Za IV. zasedanje porotnih obravnav v Novem mestu) bili so izrečani sledeči gospodje porotniki: Dr. Golf Franc, advokat Kočevje; Pogačnik Anton, mlinar Radeče; Kapler Franc, pos. Bučka; Sterle Jan., kovač Krško; Prijatelj Jan., trg. Dvor; Gospodarič Ignac, pos. Straža; Zesser Franc, trg. Krško; Colarič Martin, pos. Slinovca; Bukovec Jožef, pos. Kleč; Fux Jan., pos. Blatnik; Petrič Jan., pos. Tuševdol; Haller Jan., trg. Radeče; Zupančič Jožef, trg. Višnja gora; Metoš Peter, pos. Zagozdac; Zaplatar Anton, pos. Volčjenjive; Škufca Jožef, pos. Višnja gora; Marolt Jožef, pos. Leskovec; Gašperič Jožef, pos. Jarnejavas; Šircelj Franc, pos. Pijavce; Zidar Ignac, pos. Tihaboj; Gregorič Franc, gost. Krško; Rumpret Jan., strojar Krško; Medved Martin, pos. Jagnenca; Šircelj Jožef, trg. Mokronog; Simončič Jan., pos. Hotemež; Judnič Jakob, gost. Toplice; Giraldi Franc, dimn. Krško; Jerman Jan., pos. Sodinja vas; Pibernik Franc, trg. Dol. Suhor; Pelko Jan., pos. Teržišče; Zure Anton, trg. Černomelj; Tratar Franc, pos. Skravnik; Dolinar Franc, gost. Vel. Dolina; Kajtna Anton, klepar

Radeče; Malenšek Franc, pos. Založe; Želko Janez, pos. Lahina; — Nadomestnim porotnikom pa gg.; Bergant Simon trg. Rudolfovo; Barbo Andrej pos. Gor. Kamence; Dr. Poznik Albin, notar Rudolfovo; Jakše Jan. gost. Kandija; Strajnar Jakob, mlinar Gotnavas: Dular Jan. pos. Cegelnica; Kočevar Anton, strojar Rudolfovo; Pintar Jan. slikar Rudolfovo; Windischer Jožef, gost. Kandija.

(Predstava) kat. društva rokodelskih pomočnikov dne 10. t. m. obnesla se je vsestransko dobro. Dobro je bilo petje, a ni bil izbran program dobro. Čemu se mučiti s tako težkimi zbori, ko ni zaželjene vspeha? Zapojte nam raji par domačih, veselih tako dobro, čemo vam biti hvaležni. Zato je pa „Mihael Žunjar“, zagorski cunjar (g. Cigler) spravil mnogoštevilno občinstvo v prav dobro voljo s svojimi izbornimi dvotipi in kupleti. Igral je kakor po navadi izvrstno v splošno zadovoljnost. G. Ciglerja se človek kar razveseli, ko ga ugleda na odru. Igra, ali prav za prav burka „Kmet Herod“ pa je povzročila neizmerno smeha. Prvič je nastopil v ulogi Gašperja g. Seifert; oder kat. rokod. društva je s tem gospodom pridobil neprecenljivo moč. Kakor ga pogrešajo v Ljubljani, tako smo ga mi prav od srca veseli. Upamo, da nam bo še marsikak večer napravil tako zabavo s svojim naravnim neprisiljenim igranjem. Le govoril je pretiho, zlasti ko je občinstvo bilo brez vse potrebe silno nemirno, ne le med dolgimi odmori ampak tudi med predstavo samo. Tudi drugi igralci so ta večer prav dobro izvršili svojo nalogo, zlasti „branjevec z jajci“ in seveda prvi dijak Janko (g. Cigler). K prosti zabavi v spodnjih prostorih jih mnogo ni dobilo prostora. Ali bi ne kazalo v prihodnje vstopnino za stoječe zvišati, zlasti za učence? Lepi gmotni dobiček, katerega se društvo po zadnji predstavi veseli, kakor tudi užitek za občinstvo bi bil pač isti, užitek le še večji, ker bi ne bilo tacega vrišča in prerivanja. Društvo se bo tudi v prihodnje potrudilo skrbeti za izborna zabavo, občinstvo pa bo tudi rado prišlo, zlasti ako se bo predpustom ponavljala igra „Kmet-Herod“ —

(V bolnišnico Usmilj. bratov v Kandiji pri Novem mestu) se je sprejelo meseca oktobra 116 bolnikov, koncem septembra jih je ostalo 61, skupaj 177. Od teh se jih je ozdravilo 76, zboljšalo 19, neozdravljeni bili so 4. Umrli so 3, in sicer eden vsled raka v želodcu, eden vsled naduhe in eden umirajoč pripeljan vsled zdrobljene čepine. V oskrbovanju ostalo jih je 75. Oskrbovalnih dni se je nabralo tekom preteklega meseca 2230.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu oktobru 1901 je 250 strank vložilo 88.080 K 53 h, 155 strank vdizgnilo 46.959 K 62 h, torej več vložilo 41.120 K 91 h, 12 strankam se je izplačalo posojil 89.700 K — h. Stanje vlog 1,839.889 K 87 h. Denarni promet 503.913 K 87 h.

(Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico) reg. zadruga z neom. zavezo je imela meseca oktobra 1901 prometa K 33.383,37, 39 strank je vložilo K 9118,99; izplačanih na 36 strank K 7425,31. Stanje vlog K 139.477,82. Posojil je bilo danih na 12 strank K. 4250. — Vrnjenih od 14 strank K 2167,68.

(Šola Glasbene Matice v Novem mestu) preseli se 1. grudna t. l. v hišo gospoda lekarnarja Bergmanna na Glavnem trgu (I. nadstropje).

(Dolenjsko pevsko društvo) priredi 23. t. m. „Prešernov večer“ s koncertom. Vspored

koncertu obeta, soditi po vajah, nuditi občinstvu lep glasbeni užitek. Vspored se objavi pravočasno.

(Otroci pozor! Miklavž pride!...) Ravno kar smo dobili telefonično vest, da obišče letos „Miklavž“ v lastni osebi in v spremstvu svojih angelčkov vse pridne otroke iz Šmihela, Kandije, Novega mesta in bližnje okolice, ter jim donese za nebes obilo svojih prelepih darov. Kaj pa da se „Miklavžu“ pridruži tudi „Mefisto“ s svojimi peklenškimi rogački, da prinese leščevke in brezovke za poredne, nagajive otroke. Toraj otroci pozor! in seveda tudi vi stariši! hm-hm... že veste za kaj se gre! — Več o tem znamenitem Miklavževem prihodu in o vspredu „Miklavževega večera“ oznani Vam Miklavž sam v prihodnji številki tega lista.

Odbor „Ljudske knjižnice“ v Šmihelu.

(C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo v Trstu naznanja:) Ker se v zadnjem času zopet množe pritožbe radi težko in strožkov, katere imajo stranke, ako hočejo udobiti razne za promet potrebne vrste kovanega denarja se je po nalogu c. kr. trgovinskega ministerstva vsem c. kr. poštnim in brzojavnem uradom zaukazalo, da se imajo pri vseh izplačevanjah na želje strank po raznih vrstah kovanega denarja kar le mogoče ozirati.

(Umetna gnojila) za jesensko gnojenje deteljšč in travnikov so došla in so v zalogi pri kmetijski podružnici v Novem mestu. Opozarjamo naše gospodarje na to, da jih pravočasno naroče. Najboljši čas za gnojenje pride zdaj, ko bo padel prvi sneg, kajti po snegu jih je najložje enakomerno raztrositi. Na prodaj so Tomasova žlindra, kalijeva sol in kajnit.

(Razglas c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 4. novembra 1901, št. 4620/pr., s katerim se po odobrenju c. kr. poljedelskega ministerstva z dne 2. julija 1901., št. 16454 razglašajo dogovor, sklenjen med vlado, kranjskim deželnim odborom in med občino Rudolfovo v smislu § 4. zakona z dne 11. aprila 1901, dež. zak. št. 15. o preskrbovanju vode za mesto Rudolfovo in za okolico. — Dogovor, ki je bil med c. kr. državno upravo, med kranjskim deželnim odborom in med mestno občino Rudolfovo v zmislu § 4 deželnega zakona z dne 11. aprila 1901, dež. zak. št. 15, o preskrbovanju vode za mesto Rudolfovo sklenjen tako: § 1. Podjetje, ki je predmet tega dogovora, se izvrši po projektu, ki ga je prikrbel kranjski deželni odbor in ki je bil v zmislu vodoprajnega zakona komisijonalnemu postopanju podvržen in z rasodbo c. kr. okrajnega glavarstva odobren. — § 2. Stroški za izvršitev tega projekta so z všteti vsemi v poznejšem § 9 tega dogovora podrobneje označenim postranskimi stroški določeni na največ 310.000 K. — § 3. Z odobrenjem c. kr. državne uprave in kranjskega deželnega odbora, ki pa ga je izprositi za vsak slučaj posebej, se smejo pri projektu narediti dopolnitve ali utesnitve, ki se med gradnjo spoznajo za potrebne ali namenu primerne, ako se s tem ne prekoračijo zakonito določeni skupni stroški. Kadar bi se pa takih presežkov v troških ne bilo mogoče ogniti, jih mora poravnati občina Rudolfovo sama. Ko bi se od največje vsote v znesku 310.000 K kaj prihranilo, nastopi v zmislu § 3. zgoraj navedenega zakona razmerno zmanjšanje oziroma povračilo doneskov državnega melioracijskega zaklada, deželnega zaklada in občine Rudolfovo. — § 4. Zakoniti donesek iz deželnega zaklada v najvišjem znesku 93.000 K se nakaže v izplačilo v dveh enakih obrokih l. 1901 in 1902. Od doneska iz me-

lioracijskega zaklada v znesku 148.800 K se leta 1901 delni znesek 49.600 K nakaže v izplačilo. Ostanek tega doneska se da leta 1902 in 1903 v dveh enakih obrokih na razpolaganje. Mestna občina Rudolfovo je dolžna svoj donesek v znesku 68.200 K po porabi doneska deželne zaklada po potrebi plačati deželnemu odboru, oziroma predplačiloma pokriti podjetnikom po § 11 zagotovljena plačila, ko bi se državni doneski zakesnelo v izplačilo nakazali. — § 5. Naprava bo leta 1902 v vseh delih dovršena. — § 6. Izvršitev del za to melioracijsko podjetje zagotovi kranjski deželni odbor v dogovoru z državno upravo s tem, da prične razprave o ponudbah. — § 7. Pomagala (načrte, pravilnike, nadrobni stroškovni proračun, stavbne pogoje), ki so za izvršitev zagotovljenih razprav razen predležčega projekta še potrebna, bo dal izdelati deželni odbor. — § 8. Stavbeno vodstvo oskrbuje organ kranjskega deželnega stavbenega urada, kateremu se v neposrednje in permanentno nazorovanje stavbnih naprav in v pomaganje pri tehničnih opravilih, ki se med izvršitvijo pokažejo za potrebna, prideli v to sposoben stavbni nadzorstveni organ, katerega postaviti je pridržano kranjskemu deželnemu odboru. — § 9. Razen pravih stavbnih stroškov, oziroma izdatkov za izvršitev podjetja je iz zakonito določenega kredita v znesku 310.000 K poplačati še nastopne postranske izdatke in sicer: a) vozne stroške in diete organa deželnega stavbnega urada, kateremu je izročeno stavbeno vodstvo, kakor tudi organov, ki jih v zmyslu § 10 morebiti odpošlje državna uprava. b) popolno plačilo nadzorstvenega organa, ki ga v izvršitev tega podjetja posebej postavi deželni odbor; c) pristojbine za komisije in uradna opravila politične vrste; d) stroške za natiskovanje pomagál, potrebnih za zagotovitve razprave; e) stroške za stavbeno kolavdacijo (k § 12). — § 10. C. kr. državna uprava, kakor tudi mestna občina Rudolfovo imata pravico, da se o vsakem poljubnem času po svojih organih prepričata o napredku del in o njih kakovosti, in v tem oziru bodo organi stavbnega vodstva in nadzorstva dotičnim, v to odposlanim državnim funkcionarjem, oziroma občinskim zastopnikom dajali pojasnila, ki jih žele. — § 11. Med izvršitvijo stavbe glasom stavbnih pogojev dospela delovita plačila, kakor tudi končne zaslužene ostanke mora deželni odbor plačati zdražiteljem na podstavi izkaza o zaslužku, ki ga v ta namen sestavi stavbeno vodstvo, in na podstavi končnega obračuna, ki se ob svojem času odobri. — § 12. Po dovršitvi podjetja se na podstavi izvršitvenega operata, ki ga sestavi stavbeno vodstvo in popolni s potrebnimi podrobnimi načrti, opravijo stavbeno kolavdacijo in končni obračun v to odposlani organi c. kr. državne uprave, kranjskega deželnega odbora in občine Rudolfovo; ostalim udeleženiim občinam je dano na prosto voljo, če hočejo poslati odposlance h kolavdaciji. Posledek kolavdacije, ki se zabeleži v zapisnik, potrebuje odobrenja c. kr. poljedelskega ministrstva in kranjskega deželnega odbora. — § 13. Po izvršenem obratnem pričetku vodovoda se ta izroči mestni občini Rudolfovo, ki mora na račun udeleženiim občin vodovod vzdrževati in njegov obrat oskrbovati. Deželnemu odboru je pridržano vsako vplivanje na obrat vodovoda, ki se mu potrebno zdi, in ista določuje razmerje prispevanja v poštevezetih občin za obratne in vzdrževalne stroške. — § 14. Po določilih §§ 3, 6, 10 in 12 tega dogovora c. kr. državni upravi pristojee vplivanje na izvršitev

podjetja izvršuje c. kr. deželna vlada v Ljubljani. C. kr. poljedelsko ministrstvo si pa vendar pridržuje, delati tudi od svoje strani nadzorovati po posebnem v ta namen odposlanem tehničnem organu, ter ta organ poslati tudi h kolavdaciji. V vseh primerih je v ostalem posledke kolavdaciji in končne obračune, kakor tudi morebitne nasvete gledé premembe odobrenega projekta v odobrenje predložiti c. kr. poljedelskemu ministrstvu.

Za c. kr. državno upravo:
Viktor baron Hein s. r.

Za kranjski deželni odbor:
Detela s. r.

Francišek Povše s. r. **Dr. Ivan Tavčar s. r.**

Za mestno občino Rudolfovo:
Dr. J. Schegula s. r.,
župan.

Francišek Perko s. r.
občinski svetnik.

Adolf Gustin s. r., **Adolf Pauser s. r.,**
občinska odbornika.

Predstoječi dogovor se s tem razglša.

C. kr. deželni predsednik:
Viktor baron Hein s. r.

(Najnovejše razglednice,) predstavljajoče Trško goro pri Novem mestu, so izšle v tiskarni J. Krajec nasl. — Da bodo te razglednice lepe, o tem smo že zadnjč omenili. A da bodo toliko umetno in krasno izvršene v trobarvenem tisku, to nas je zelo iznenadilo, kajti takega ličnega dela pač nismo pričakovali od te domače tvrdke, kateri iz srca čestitamo k tolikemu napredku. — Pohvaliti pa moramo tudi domačega slikarja g. Trpina, ki je podobo prav umetno izvršil; njemu zakličemo: le tako naprej, zakaj bi tudi domačini ne želi slave! — Zatoraj slavno občinstvo, sezi po teh krasnih razglednicah, katere so skozi in skozi domači pridelek! — Eden komad stane samo 10 vinarjev, a 100 komadov pa 7 kron. — č.

(Razlaga) velikega katekizma. Za cerkev sestavil po raznih virih Anton Veternik i t. d. II. del je ravno kar izšel. Obsega II. poglavje o upanju in molitvi, ter III. o ljubezni in zapovedih. Knjiga se je izkazala prav porabno, zato je preč. duhovščini toplo priporočamo. Cena: 2 K 50 v, po pošti 2 K 80 v. Dobiva se v Kat. Bukvarni v Ljubljani, a naroča tudi v prodajalni J. Krajec nasl. v Novem mestu.

(Navodilo za poduk v spisji za ljudske šole) v drugi izdaji je izgotovljeno ter se dobiva v tiskarni J. Krajec nasl. v Novem mestu za 1 K 40 h, po pošti 10 h več. Ravno tu se dobiva tudi: „Wehrenfennig, Der kleine Zeichner I. Heft“; cena je 1 K.

(Današnji list) obsega deset strani.

Razne vesti.

* (Največja gostilna na svetu) se nahaja v Berlinu v zoologiskem vrtu. Njen lastnik plača najemnine na leto 150.000 mark (1 marka je 1 K 20 h). V gostilni je 20.000 komadov raznih kuhinjskih posod, 25.000 kozarcev za piyo, 20.000 nožev in vilic in 18.000 žlic. Gostilna je dobro obiskana pravzaprav samo šest poletnih mesecev in v tem času potroši za 272.000 mark mesa in perutnine, za 82.000 mark konzerv in 6000 hl piva. Stolov je v gostilni 15.000. V kuhinjah dela preko 200 oseb, med njimi 36 kuharjev.

* (Privojaških vajah v Dol. Miholjacu na Hrvatskem) so bili navzoči tudi slovenski pi-jonirji iz Ptuja. Njegovemu Veličanstvu cesarju je jako ugajala spretnost naših vojakov, ki so pred njegovimi očmi v kratkem času zgradili čvrst most preko Drave in to ob neugodnih okoliščinah, ker so bila namreč tla mokra, vreme deževno, voda pa velika in deroča.

* (Koliko stanejo vojne.) Nek pariški list je izračunal, koliko so stale vojne — pa ne vse — le v petdesetih letih sem. Krimska vojna v letu 1854 je stala 790.000 ljudij in kakih pet milijard goldinarjev; vojna v Italiji v letu 1859 65.000 ljudij in 750 milj. gld.; vojna na Danskem v letu 1864 10.000 ljudij in 87 milj. gold.; avstrijsko pruska vojna v letu 1866 95.000 ljudij in 800 mil. gold.; francosko-nemška vojna v letih 1770 — 1871 365.000 ljudij in 7 in pol milijard; rusko-turška vojna 344.000 ljudij in dve milijardi in 800 milijonov; Južnoafriška vojna 40.000 ljudij in dve milijardi goldinarjev. Tu niso še vštete vojne Italijanov z Menelikom, Francozov v Tongkingu in na Madagaskarju, Kitajska vojna z Napoleonom, sedanja Kitajska vojna, Garibaldijski boji, vojna Angležev z Afganistanom itd. Ali že zgornj naštetih vojn same so stale okrog 1.700.000 ljudij.

* (Največja ura.) Na mestni hiši v Filadelfiji v Ameriki je največja ura na svetu. Kazalnik, v premerju 7-6 m, je električno razsvetljen. Bronasti minutni kazalec je vtaknen na 61 cm debelo vreteno, je 3-70 m dolg in tehta 226 kg.

Smešnice.

(Razmišljen.) Brivec; „Naj vas li obrijem?“ Profesor: „Da, samo ne . . . prekratko!“

(Zakaj ga ni otel.) Blazen človek skoči v vodo. Kmet to vidi, skoči za njim ter ga srečno privleče iz vode. Ko pa vzame blaznež vrv ter se na bližnjem drevesu obesil, tedaj mu kmet tega ne zabrani. Ko so pozneje kmeta vprašali, zakaj ga ni otel tudi tam, odreže se jim: „I kaj! Mislil sem, da se je obesil le zato, da bi si obleko posušil!“

(Poredno.) Gostilničar: „Torej vi morda niti ne verjamate, da je to naravno vino?“ Gost: „O, da, da, tako kislega vina niti ni mogoče ponarediti.“

(Trojno gorje.) Dama: „Torej vi trdite, da ste muzik, slikar in pesnik?“ Kavalir: „Da, milostljiva!“ Dama: „Potem morate živeti v grozni revščini.“

(Odlomek časniškega poročila.) „Predno so steklega psa ustrelili je ugriznil bankirja X. in še več drugih psov.“

(Iz naklonjenosti.) Krojač: „Ali danes že zopet ne dobim denarja, gospod baron? Pri tem vednem tekanju si bom izrabil noge.“ Baron: „S prvim naročim telefon in potem me boste lahko telefonično opominjali vsaki mesec; iz tega spoznate, da sem vam zelo naklonjen.“

(Zmešano navodilo.) Narednik (enoletnim prostovoljcem). „Opozarjam vas tudi na to, da g. stotnik tu pa tam napravi kak dovtip. Če se boste glasno smejali, boste zaprti, če se boste tiho smejali vas bo smatral za neumne. Ravnajte se po tem!“

(Kaj je sleparstvo.) Profesor vpraša pri izkušnji pravnika: „Kaj je sleparstvo?“ „Sleparstvo je, če me sedaj pri izkušnji vržete!“ Profesor: „Kako to?“ Dijak: „Ker je po kazenskem zakonu oni slepar, kdor porabi nevednost drugega, da bi mu škodoval!“

Darovi za novomeško dijaško kuhinjo.

G. Fr. Zupančič iz Mirne peči (pri kolodvoru) 10 K; Vč. g. nadž. Fr. Schweiger 10 K; gospa Jos. Hočevar 20 K; vč. g. župnik Damijan Pavlič 5 K; Neimenovana gospodična 2 K; do-brotniki iz Novega mesta in Kandije za mesec november 53 K 80 h; g. Rihard Dolenc za okt. in november 2 K. Iz Mirne peči 60 h; g. Jan. Rožman, kap. 20 K; vč. gg. župniki Plevanič 40 K, A. Šimenc 10 K, M. Nemanič 10 K; g. dr. K. Slanc za prvo polletje 100 K.

Živil so darovali: Župnija Mirna peč velik voz krom-pirja, fižola, žita in dr. G. Anton Hočevar ml. 5 mernikov krom-pirja; vč. gg. župnika Jan. Mervec 5 mern. ajde, Andr. Česenj vrečo pšenice, dve vreči krompirja in vrečo repe, vč. g. župnik M. Nemanič 3 mernike pšenice.

Zeleč, naj mili Bog blagim dobrotnikom stoterno povrne s časnim in večnim blagoslovom, prosim še dalje podpore — zlasti živil bodi si kakoršnih koli. Prav posebno pa bi se mi vstreglo s fižolom.

Dr. Jos. Marinko.

Loterijske številke.

Trst	31. oktobra	2	22	4	80	70
Gradec	9. novembra	42	12	56	88	50

Poslano.

Gospod Matko Malovič, lastnik mizarske delavnice s stroji v Rudolfovem, je meni vsa mizarska dela v moji novi prodajalnici in delavnici jako povoljno in ceno izvršil, ter mi je prijetna dolžnost, njega delo vsacemu priporočati.

Rudolfovo, dne 15. novembra 1901.

Alojzij Rajec,

(297)

urar v Rudolfovem št. 86.

Lepa meblovana soba

je za oddati s 1. decembrom v hiši štey. 145. Natanč-neje pri upravnistvu „Dol. Novic.“

(296)

V Skabernetovi hiši se takoj oddajo v najem

dve meblovani sobi skupno

in ena meblovana soba posamezno. (299-1)

== Tovarniške cene! ==

Franc Božič,

Novo mesto. * Glavni trg.

● Nova velika zaloga ●

sukna štofa, cajga, zimskih robcev in vsako-vrstnega oblačilnega blaga.

Najnižje cene.

(293-1)

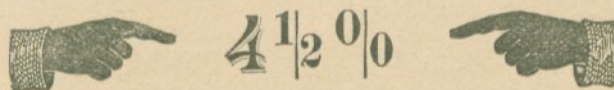
Denarni promet do 30. sept. 1901
K 17,006.531.88.

Stanje vlog dne 30. sept. 1901.
K 7,263.956.34.

Ljudska posojilnica,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Kongresni trg 2, I. nadstropje,
sprejema hranilne vloge od vsakega, je li njen zadružnik
ali ne, in jih obrestuje po

 $4\frac{1}{2}\%$

brez kakega odbitka, ker plačuje rentni davek iz svojega.
Uradne ure so vsak delavnik od 8. do 1. ure. (295-1)

Mlin v najem (286-2)

na dva tečaja z vedno stanovitno dovolj močno vodo. Mlin se nahaja tik okrajne ceste v veliki vasi Zbure, kjer je vedno dovolj meli. Zraven mlina spada tudi nekaj njive in travnika. — Zglasiti se je pri oskrbništvu grajščine Klevčevž, pošta Šmarjeta, Dolenjsko.

Nova lepa kapelica

notranja visokost in širokost 63×34 cm, primerna za kip Pražki Jezus, sv. Anton itd. je ceno za dobiti v J. Krajec nasl. knjigarni v Novem mestu. (208-6)

Mlin na prodaj

v dobrem stanu na prav lepem prostoru pri cesti pri sv. Roku, pošta Mokronog. — Več se izve pri Matiji Stariču pri sv. Roku. (294)

Lep krompir in repa

je na prodaj v vsaki množini in po nizki ceni na grajščini Struga pri Št. Petru. — Postavi se tudi na zahtevanje v Novo mesto. (298-1)

Posestvo na prodaj.

Iz proste roke se proda posestvo $\frac{5}{4}$ ure od Zatičine. Zraven spada hiša, gospodarsko poslopje v dobrem stanu s slamo krito, dvojnati novi kozolec s šestimi štanti z opeko kriti. Poleg tega 31 ha, 52 a, 08 m² rodovitne zemlje, obstoječe iz 6 ha, 72 a, 92 m² njive, — 7 ha, 48 a, 61 m², travnika, — 83 a, 27 m² vrta, — 2 ha, 72 a, 54 m² košenice, — 7 a, 52 m² vinograda — 13 ha, 56 a, 40 m² gozda in 10 a, 82 m² stavišča. Vrt je jako lep, z različnimi sadnimi drevesi zasajen; gozd obstoji iz bukovega, hrastovega in smrekovega drevja. Vsa zemljišča so brez kamna in leže okoli hiše. — Več se izve pri Andreju Hrast-u trgovec v Zatičini.

Izučen vrtnar

išče službe vrtnarja, vincelirja ali majerja. — Ponudbe naj se blagovolijo poslati Franc Zupančiču, v Hrušči, pošta Radeče pri Zid. mostu. (291-1)

Dve meblirani sobi

z razgledom na glavni trg, za samce, sta skupno za oddati v Durintovi hiši, na glavnem trgu št. 76. v Novem mestu. (288-2)

Stanovanje v hiši št. 204 v Novem mestu daje se v najem s 15. decemb. t. l., obstoječe iz 3 sob, kuhinje, kleti in vrta. — Več se izve ravno tam. (267-4)

Stanovanje treh malih sobic odda na Drski Jos. Medved. (254-5)

Anton Jakaz,

vinski trgovec v Novem mestu,
Glavni trg št. 47 (pri Luser-ju)

priporočam svojo zalogo čisto pristnega

isterskega vina.

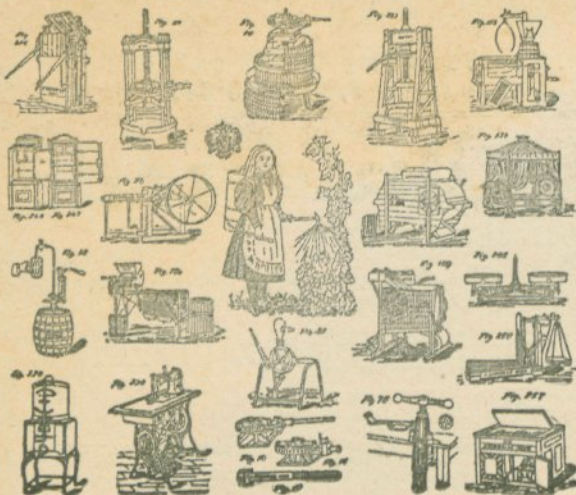
Cene so od 15 kr. (ali pa 30 vinarjev) liter naprej. — Prodajam čez ulico tudi pristno

žganje iz tropin

v zapečatenih steklenicah od $\frac{1}{8}$ litra naprej

 v vsaki množini.

(289-2)

IVAN SCHINDLER,

DUNAJ, III. Erdbergstrasse štev. 12

razpošilja gratis in franko kataloge v slovenskem jeziku z več kakor 400 slikami o vseh vrstah aparatov za stroje, potrebnih predmetih za kmetijstvo, vinarstvo, za obrtne in gospodarske namene.

Cene nižje kakor drugod.

● Za reelno postrežbo se garantira. ●

Ugodni plačilni pogoji. Solidne zastopnike se išče,

(127-14) IVAN SCHINDLER,

ces. kralj. priv. lastnik.

DUNAJ, III. Erdbergstr. št. 12.

Najboljše, najcenejše in najhitrejše kosilo in večerjo

napravi vsaka gospodinja iz „lirskih testenin“ kakor so nudeljni, rezanci, makaroni itd., ktere so pa le zanesljivo prave v škatlah po $\frac{1}{2}$ kg z napisom

**Prva kranjska tovarna testenin
Žnideršič & Valenčič II. Bistrica.**

Zahtevajte jih v vseh prodajalnicah jestvin. * * Ne pustite se varati, da so morda druge enako dobre kot naše.

Ceniki trgovcem zastoj in franko.
(198-8)

Učenec

se takoj vsprejme, kateri je izvršil vsaj prvo šolo ter je večš vsaj nekaj nemškega jezika. — Natančneje v prodajalni A. Božič v Novem mestu. (284-2)

M. L. Barborič

v Novem mestu, Glavni trg
v hiši gosp. pl. Fichtenau

priporoča svojo zalogo raznovrstnega blaga po najnižji ceni.

Na izbero ima: Ovratnike, kravate, srajce, rokavice, nogovice, predpasnike, bluže, spodnja krila; nadalje moderce, fine mufe, male in velike boe, baržun, svilo, svilnate in volnene trakove itd., sploh vse v to stroko spadajoče reči za lišp in pripravo za šivilje in krojače. Tudi ima zimske čevlje, galošne itd. (272-3)

Na prodaj je posestvo!

Zidana hiša, lepi zidani obokani hlevi, oboje z opeko pokrito, novi svinjaki z opeko pokriti in dvojnati kozolc z desetimi štanti, vse v dobrem stanu. Poleg tega od 10 do 20 oralov prav dobrih njiv, ravno toliko izvrstnih travnikov in 20 oralov ali več legega gozda. Vsa zemljišča leže v ravnini okoli hiše.

Dalje je na prodaj sedem oralov prav izvrstnega travnika, kateri leži pri vasi Hudeje, blizo okrajne ceste iz Novega mesta v Škocjan.

Končno je na prodaj več gozdnih parcel blizu Škocijana. Več se izve pri

oskrbništvu grajščine v Radelci,
pošta Bučka na Dolenjskem.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico,

(registr. zadruga z neomejeno zavezo)
sprejema hranilne vloge tudi od neudov, ter obrestuje ista po

4 1/2 %

na leto in sicer brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz lastnega plačuje. Najmanjša vloga je K 2.

Poštna položnice so na razpolago.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. ure dopoldne. (283-2)